

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Академія вчителівства»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. Директора навчально-наукового
інституту

ННІ «Академія вчителівства»
(вказати назву структурного підрозділу)
Ольга ВИГОВСЬКА
(вказати П.І.Б керівника)

“ 26 ” серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Психологія, педагогіка, освітні технології вищої освіти

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ третій (освітньо-науковий)

галузь знань _____ В – Культура, мистецтво, гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність _____ В 11 Філологія
(шифр і назва)

освітня програма _____ Філологія (германські мови, література зарубіжних країн та
перекладознавство)

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

обов'язкова / за вибором

факультет _____ іноземних мов _____

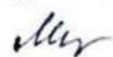
2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Академія вчителівства»
“26” серпня 2025 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
ГОЛОВАТЕНКО Тетяна Юріївна, доктор філософії, заступник директора ННІ «Академія вчителівства»

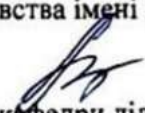
Програму схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови “26” червня 2025 року, протокол № 21

Завідувачка кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови

 к.ф.н., доц. Ірина МОРОЗОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша
“27” червня 2025 року, протокол № 17

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

 д.ф.н., проф. Олександр РЕБРІЙ

Програму схвалено на засіданні кафедри ділової іноземної мови та перекладу
“19” червня 2025 року, протокол № 12

Завідувачка кафедри ділової іноземної мови та перекладу

 д.ф.н., проф. Ірина ШЕВЧЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри романо-германської філології
“25” червня 2025 року, протокол № 17

Завідувачка кафедри романо-германської філології

 к.ф.н., доц. Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Філологія
(германські мови, література зарубіжних країн та перекладознавство)»
Гарант освітньо-професійної програми

 д.ф.н., проф. Ірина ШЕВЧЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна “30” червня 2025 року, протокол № 7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

 к.п.н., доц. Анна КОТОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Психологія, педагогіка, освітні технології вищої освіти» є формування в аспірантів здатності до інноваційної педагогічно-організаційної діяльності у закладах вищої освіти шляхом розвитку високого рівня їх професійної культури. Дисципліна сприяє оволодінню загальними принципами та методами психологічних і педагогічних наук, їх усвідомленому застосуванню в освітньому процесі та власних наукових дослідженнях у сфері вищої освіти.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни «Психологія, педагогіка, освітні технології вищої освіти» є сформулювати цілісне уявлення про сучасні теорії та концепції педагогіки і психології вищої школи; розвинути здатність до критичного аналізу освітнього процесу та освітньої політики в контексті трансформацій української та світової вищої освіти; опанувати принципи, методи та інструменти організації ефективного навчання дорослих; ознайомитися з інноваційними освітніми технологіями; сформувати навички педагогічного проектування, фасилітації навчання, оцінювання результатів та рефлексивного вдосконалення власної викладацької практики.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	4-й
Лекції	
24 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
54 год.	80 год.
У тому числі індивідуальні завдання	
не передбачене	

1.6. Дисципліна забезпечує такі компетентності і програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність ставити і розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері філології, що передбачає творче переосмислення наявних і продукування нових знань і професійних практик у складних і непередбачуваних умовах на основі громадянської свідомості, дотримання цілей сталого розвитку ООН, академічної свободи, наукової етики, доброчинності і демократії в Україні і світі.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Навички використання традиційних і новітніх інформаційних і комунікаційних технологій для збору, критичного узагальнення, аналізу та синтезу матеріалу дослідження, оприлюднення отриманих результатів.

ЗК 4. Здатність до роботи в команді дослідників і професіоналів-практиків для розв'язання наукових завдань у вітчизняному та міжнародному академічному середовищі; володіння високим рівнем логічного мислення та розвиненими soft skills.

ЗК 8. Здатність до критичної самооцінки, безперервного професійного розвитку й навчання протягом життя, зокрема в суміжних галузях знань, а також до продовження наукових досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук.

ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні й наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери, її місця та зв'язків з іншими науками.

Фахові компетентності:

ФК 3. Здатність генерувати наукову проблему, формулювати робочу гіпотезу дослідження, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань, у т.ч. на принципах міждисциплінарних досліджень.

ФК 4. Здатність вирішувати генеровану наукову проблему, створювати доказові теоретичні моделі досліджуваних феноменів, застосовувати новітні інструменти, методи й методики аналізу, залучати дані міждисциплінарних студій, зокрема, в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

ФК 6. Ґрунтовне осягнення, збереження, творчий розвиток і популяризація основних досягнень науковців-філологів України та Харкова, зокрема, у сфері германістики, зарубіжної літератури, перекладознавства.

ФК 8. Здатність інтегрувати результати власних філологічних досліджень у професійну діяльність викладача закладу вищої освіти, літературознавця, перекладознавця чи редактора.

ФК 9. Здатність дотримуватися норм наукової етики та правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях, у науково-педагогічній та інноваційно-спрямованій професійній діяльності у сфері філології.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна:

ПРН1. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, на засадах вільного і критичного мислення розуміти теоретичні й практичні проблеми, виокремлювати наукові лакуни та бачити перспективи їх дослідження.

ПРН2. Знати науковий доробок учених України і харківської лінгвістичної школи; цінувати, зберігати, поширювати їхні здобутки і творчо застосовувати у власних розвідках.

ПРН3. Формулювати робочі гіпотези для поглиблення й розширення наукових досліджень; генерувати та обґрунтовувати власні наукові концепції; застосовувати оригінальні та нестандартні підходи в науковій, освітній, професійній і соціокультурній діяльності.

ПРН4. Обирати адекватну методологію дослідження в сфері германістики, літературознавства, перекладознавства, застосовувати сучасні методи збору та аналізу даних, розробляти послідовні стратегії їх опрацювання в умовах наукової невизначеності, що потребує інноваційних підходів і прогнозування.

ПРН7. Організовувати викладання філологічних дисциплін у закладах вищої освіти з урахуванням сучасних освітніх завдань і принципів; наукових, нормативних вимог і методичних підходів; застосовувати різноманітні форми контролю та оцінювання ефективності навчальної діяльності студентів.

ПРН8. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність; формувати і реалізовувати стратегію професійного вдосконалення та безперервного саморозвитку протягом життя, зокрема через опанування soft skills.

ПРН9. Усвідомлювати та впроваджувати принципи громадянського суспільства, цілі сталого розвитку ООН; дотримуватися цінностей класичного університету в науковій, професійній, культурній та громадській діяльності в Україні та світі.

1.8. **Пререквізити:** вказати перелік дисциплін, що передують вивченню дисципліни
Знання матеріалу ОК1 Філософські засади наукового пізнання.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Семестр 3

Тема 1. Вступ до курсу. Загальні основи педагогіки, психології та педагогічної інноватики.

Предмет, функції та структура сучасної педагогіки. Основні педагогічні категорії: навчання, виховання, розвиток, освітній процес, педагогічна взаємодія. Освіта в умовах трансформації: академічна автономія, цілі сталого розвитку, нова освітня парадигма. Основні напрями сучасної психології. Психологічні закономірності навчання дорослих, мотивація та саморефлексія в академічному середовищі. Поняття «інновація» в освіті, види педагогічних інновацій. Цифровізація, змішані формати, відкриті ресурси як складники педагогічної інноватики. Викладач як науковець, фасилітатор, тьютор, ментор.

Тема 2. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу.

Цінності та принципи Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Студентоцентроване навчання. Компетентнісний підхід в освіті. Забезпечення якості освіти. Діджиталізація освіти. Розвиток міждисциплінарних освітніх програм та мікрокваліфікацій. Інтернаціоналізація вищої освіти.

Тема 3. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.

Нормативно-правова основа організації освітнього процесу у ЗВО. Структура вищої освіти в Україні відповідно до Європейської рамки кваліфікацій. Освітні програми: розроблення, структура, результати навчання. Організація студентоцентрованого освітнього процесу. Забезпечення якості освітнього процесу.

Тема 4. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку.

Психологічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку. Диференціація та індивідуалізація навчання відповідно до соціальних і особистісних потреб здобувачів освіти. Методи, форми і засоби навчання, найбільш ефективні для здійснення якісної підготовки здобувачів освіти. Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Мотивація здобувачів освіти. Особливості покоління Z та Alpha. Міжвікові взаємодії та кооперативне навчання. Психолого-педагогічні виклики в умовах війни, міграції та змін.

Тема 5. Педагогічний дизайн заняття у вищій школі.

Поняття педагогічного дизайну: сутність, цілі та функції. Основні етапи педагогічного дизайну навчального заняття. Моделі педагогічного дизайну (ADDIE, 5E, модель Ганьє, SAM). Цифрові інструменти в педагогічному дизайні. Актуальні виклики та перспективи педагогічного дизайну. Універсальний дизайн навчання. Адаптація до онлайн та змішаного навчання.

Тема 6. Сучасні технології навчання здобувачів вищої освіти.

Поняття та класифікація освітніх технологій. Відмінності між методами, формами і технологіями навчання. Проектне навчання (Project-Based Learning). Проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning). Технологія змішаного навчання (Blended Learning). Перевернуте навчання (Flipped Classroom). Мікронавчання (Microlearning). Навчання у співпраці (Collaborative Learning). Мобільне навчання.

Цифрові технології та онлайн-інструменти. Освітні технології в умовах невизначеності та війни. Виклики та перспективи впровадження сучасних технологій.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього у тому числі						усього у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ до курсу. Загальні основи педагогіки, психології та педагогічної інноватики.	13	4				9	15	2				13
Тема 2. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу.	15	4	2			9	13					13
Тема 3. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.	15	4	2			9	13					13
Тема 4. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку.	15	4	2			9	15	2				13
Тема 5. Педагогічний дизайн заняття у вищій школі.	17	4	4			9	17	2				15
Тема 6. Сучасні технології навчання здобувачів вищої освіти.	15	4	2			9	17	2	2			13
Разом за семестр	90	24	12			54	90	8	2			80

4. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		(д)	(з)
1	Тема 1. Вступ до курсу. Загальні основи педагогіки, психології та педагогічної інноватики.	4	2
2	Тема 2. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу.	4	-
3	Тема 3. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.	4	-
4	Тема 4. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів	4	2

	освіти різного віку.		
5	Тема 5. Педагогічний дизайн заняття у вищій школі.	4	2
6	Тема 6. Сучасні технології навчання здобувачів вищої освіти.	4	2
	Разом	24	8

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д)	Кількість годин (з)
1.	Тема 1. Спільні та відмінні тенденції розвитку системи освіти країн ЄС та України.	2	-
2.	Тема 2. Організація студентоцентрованого освітнього процесу в ЗВО.	2	-
3	Тема 3. Диференціація та індивідуалізація навчання здобувачів освіти.	2	-
4	Тема 4. Моделювання заняття у ЗВО на основі принципів педагогічного дизайну.	4	
5	Тема 5. Специфіка застосування сучасних технологій навчання здобувачів вищої освіти.	2	2
	Разом	12	2

5.Завдання для самостійної роботи

*Здобувач вільно обирає одну тему проєкту відповідно тематики курсу.

№ з /	Назва теми	Кількість годин (д)	Кількість годин (з)
1	Вивчити наукову літературу за темою «Проектно-орієнтоване навчання у вищій школі» і самостійно розробити заняття з елементами PBL. *Оформити роботу як проєкт і подати на платформу Moodle.	54	80
Або			
2	Вивчити наукову літературу за темою «Технології змішаного навчання» і підготувати дизайн заняття з використанням цифрових інструментів. *Оформити роботу як проєкт і подати на платформу Moodle.	54	80

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені планом

7. Методи навчання

Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.

1. Наочні методи: демонстрація, мультимедійна презентація, ілюстрація.
2. Практичні методи: розв'язання проблемних завдань
 - а) в усній формі;
 - б) у письмовій формі
3. Робота з першоджерелами
4. Робота з підручником.
5. Відеометод, аудіометод.
6. Метод самоконтролю.

8.Методи контролю

1. Письмові: подання у письмовій формі проєкту.

2. Усні: усна залікова відповідь на питання за темами дисципліни.
3. Мультимедійні: мультимедійна презентація матеріалу відповідно до теми курсу обсягом 10 слайдів, до 10 хвилин звучання.

9.Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю

Поточний контроль та самостійна робота		Екзамен	Сума
Самостійна робота (письмовий проєкт) 30	Усна відповідь на семінарі 30	Тестова робота (Moodle) – 40	
60		40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання усної відповіді

(не менше трьох відповідей на семінарах протягом семестру,
максимум 10 балів за одну відповідь)

аспект	кількість балів
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, наукових підходів	4
Адекватність наведених прикладів	2
Аргументованість, логічність й послідовність відповіді, адекватне використання термінології науки; переконливість викладу	2
Знання світової наукової літератури, у т.ч. новітньої, та доробку вітчизняної науки	2
Загалом за одну відповідь	10

Критерії оцінювання самостійної роботи

****проект** (обсяг – мінімум 12000 знаків) відповідно до теми курсу подається на платформу Moodle і оцінюється викладачем максимально 30 балів відповідно до таких критеріїв:

Критерій 1. Методична грамотність плану-конспекту заняття (0–8 балів)

Оцінюється структура, логіка, обґрунтованість педагогічних рішень.

Бали

Опис

8	План-конспект чітко структурований; є мета, очікувані результати, тип заняття, методи, форми, засоби. Ураховано вікові особливості студентів. Рівень – високий.
6–7	Є всі основні структурні елементи, загалом логічно й грамотно оформлені; помірна деталізація; незначні недоліки.
4–5	Присутні структурні помилки або не всі елементи розкрито; недостатньо обґрунтування вибраних методів.
1–3	Недостатньо логіки або наявні серйозні порушення структури; відсутні ключові компоненти заняття.
0	План-конспект відсутній або не має педагогічної цінності.

Критерій 2. Оформлення та якість дидактичних матеріалів (0–6 балів)

Бали	Опис
6	Матеріали відповідають темі та цілям; креативно оформлені; є наочність, цифрові інструменти, інтерактив.
4–5	Матеріали якісні, але менш креативні або частково відповідають темі.
2–3	Обмежений набір матеріалів, прості/шаблонні приклади, без сучасних технологій.
1	Матеріали не відповідають змісту заняття або їх оформлення неякісне.
0	Дидактичні матеріали не подані.

Критерій 3. Якість методичної записки (0–6 балів)

Бали	Опис
6	Глибокий педагогічний аналіз, чітке обґрунтування вибраних рішень із посиланням на теорію та практику.
4–5	Записка логічна, аргументована, хоча менш глибока або не всі аспекти враховані.
2–3	Поверхнєве пояснення, мало аналітики або формулювання загального характеру.
1	Дуже загальний опис без аргументації або зв'язку з науковими підходами.
0	Відсутня або беззмістовна методична записка.

Критерій 4. Використання наукових джерел і цитування (0–5 балів)

Бали	Опис
5	Використано ≥ 5 актуальних джерел (останні 5 років); оформлення згідно з обраним стандартом (АРА, ДСТУ тощо).
4	Джерел менше або наявні незначні порушення у цитуванні.
2–3	Обмежене використання літератури або порушено стандарти оформлення.
1	Джерела не відповідають темі або невірно оформлені.
0	Відсутні джерела або наявний плагіат.

Критерій 5. Академічна доброчесність (0–5 балів)

Бали	Опис
5	Робота є унікальною; при використанні сторонніх інструментів (AI, шаблони) це зазначено; дотримано всіх етичних норм.
4	Робота загалом самостійна, незначні недоліки у вказанні джерел/інструментів.
2–3	Часткове копіювання без належного цитування або невказане використання AI.
1	Виявлено недоброчесні практики (без належного оформлення).
0	Виявлений плагіат або робота повністю неавторська.

Критерії оцінювання екзамену

Екзамен складається із письмових тестових завдань різного рівня складності, які розміщені на платформі Moodle. Він включає 40 питань з чотирма можливими відповідями у форматі «множинний вибір». Одна правильна відповідь – 1 бал. Максимальна кількість балів 40.

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати аспірант – 50% учбового матеріалу семестру – 30 балів.

Аспірант допускається до підсумкового семестрового контролю за умови набрання мінімальної кількості – 30 балів.

Результати неформального навчання можуть бути визнані за наявності підтверджуючих документів (сертифікатів, довідок, описів навчальних програм), якщо вони засвідчують досягнення результатів навчання, співвідносних із цілями курсу.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

- онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни;
- участь у сертифікованих тренінгах і семінарах, присвячених темам, дотичним до змісту навчальної дисципліни;
- сертифіковані програми за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни, проведені міжнародними організаціями чи університетами.

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення ухвалюється комісією факультету на підставі поданого пакета документів від здобувача освіти.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
0-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

- Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 486 с.
- Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: в схемах і таблицях: навч.- метод. посіб. Харків: НАНГУ, ХОГОКЗ, 2016. 64 с. doi:10.26697/9789669726063.2016
- Нові технології навчання : зб. наук. пр. Вип. 94 / Ін-т модернізації змісту освіти, держ. наук. установа ; [голов. ред. Кременський Б. Г. ; редкол.: Бурлачук Л. Ф. та ін.]. Житомир : О. О. Євенок, 2020. 337 с.
- Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / [В. Е. Лунячек та ін.]. ; за ред.: В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. -Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 343 с.
- Сбруєва, А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. Comparative Higher Education: National, European and Global Contexts : Handbook / Сбруєва А. А. ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2021. 314 с.
- Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.

Допоміжна література

- Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних “Законодавство України”/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20180101#Text>
- Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // База даних “Законодавство України”/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/ed20170905#Text>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: веб-сайт.

URL: <https://dnpb.gov.ua>

Міністерство освіти і науки України: веб-сайт. URL: <https://www.mon.gov.ua>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL:

<http://www.nbuv.gov.ua>

Academia: website. URL: <https://www.academia.edu>

Google Scholar: website. URL: <https://scholar.google.com>

Scopus database: website. URL: <https://www.scopus.com>

Web of Science database: website. URL: [https:// webofknowledge.com](https://webofknowledge.com)